

Ivika Kivi tahab aabitsa arvutisse panna

- ▶ Paberaabits on hea, kuid virtuaalne siiski parem, arvab autor
- ▶ Praegu sündivad lapsed võivad tähti õppida arvutiekraanilt

Anu Jõesaar
anuj@epl.ee

▶ Kui Kunstiakadeemia lõpetanud Ivika Kivi (27) kevadel valminud diplomitööst asja saab, hakkavad eesti lapsed paari aasta pärast lugemist õppima arvuti taga.

Ekraanile ilmub A. Arvuti ütleb "AAAA". A kõrvale tekib näitleja häälega rääkiv ahvipoiss ja laused, milles on palju A-tähti. Nüüd muutub joonistatud ahv filmiahviks, kes teeb naljakaid nägusid. Arvuti kirjutab ja ütleb uue lause.

Nii algab Ivika Kivi kavandatud virtuaalaabitsa esimene, proovilehekül.

"Mulle meeldib teha asju, mis on kasulikud. Eks sellepärast mõtted minu juurde tulevadki," seletab Ivika rahulikult.

KURSORI ASEMEL HIIREKE. Kui tuli arvutiaabitsa mõte, hakkas toonane disainitudeng kõigepealt otsima, kas midagi niisugust on juba kuskil maailmas olemas. Oli küll. Olemasolevat analüüsides otsustas aga Ivika, et eestikeelset aabitsat oleks siiski võimalik teha omamoodi ja isegi huvitavamalt.

Nii valmis diplomitööna ideekavand virtuaalaabitsast, mis on mõeldud mudilastele alates 3. eluaastast. Aabits algab hääliku hääldamisega, viib last edasi sõnade ja lausete moodustamiseni ning lõpuks oma tekstide kokkuseadmiseni.

Eeltöö käigus pani Ivika tuttavaid mudilasi arvuti taha ja veendus, et laps vajab ka arvutiga töötamise õpetust. "Näiteks kui on vaja kursorit viia ekraani ülaossa, siis lapse loogika on selline, et hiire liigutamise asemel ta tõstab hiire padjalt üles," ütleb Ivika. Samuti leidis disainer, et tavaline kursor on väikelapse jaoks liiga pisike, laps ei pane seda tähele. Virtuaalse aabitsa leheküljel liigub kursori asemel ringi hiireke või lepatriinu.

VÄIKESTELE TIIGRITELE. Praegu Kunstiakadeemia multimeedia magistrant Ivika Kivi rõhutab, et esialgu on valmis ainult ideelahendus, pilootprojekt. Selle vastu on huvi ilmutanud Tiigrihüppe Sihtasutus ja autorid loodavad, et nad saavad tellimuse oma aabitsa valmistegemiseks. Autoreid on palju, sest nii mahukat asja tuleb teha asjatundjate koostöös. Ideekavandi juures aitasid tekste koostada laste lugemaõpetamise metoodikate põhjalikult tundev Ene Hiiepuu ja lastekirjanik Leelo Tungal. Meeskonda peavad lisaks keele-

Ivika Kivi leiab, et tema lapsesõbralik ideelahendus kõlbab virtuaalaabitsate aluseks ka teistes keeltes. FOTO: MARKO MUMM

Pilk ideekavandile: A-tähe lehekülj ja kujundiõpetuse mäng.

inimesele, kirjanikule ja metoodikule kindlasti kuuluma programmeerija, animeerija, graafik, muusik, näitleja ja võibolla isegi lastepsühholoog, loetleb Ivika.

Ivika õppis ise lugema paberaabitsast ja leiab, et nii võib küll. Kuid tema meelest on virtuaalaabitsal mitmeid eeliseid. Laps saab õppimises aktiivselt osaleda. Eri meelte koostöö aitab materjali omandada. Laps saab oma teadmiste kohta mängulist taga-

sisidet, ta õpib nagu muuseumis. Tähtis on seegi, et lapsel on võimalik õppida iseseisvalt. "Paljud lapsed õpivad iseseisvalt palju paremini lugema. Lihtsal ühel hetkel vanemad avastavad, et laps loeb," kinnitab Ivika Kivi.

Arvutiaabitsa põhilise puudusena nimetab ta lapse silmade väsimise ohtu. Seda arvestavad koostajad arvutipeatükkide pikkust valides. Õppetund ei tohi väsitada ega tüüdata. Samas on

arvuti hea õpetaja ka aeglase mõtlemisega lapsele, sest valib tempot lapse järgi ega kaota kunagi kannatust.

Autori hinnangul võib aabitsa CD valmida poolteist aastat pärast tellimuse saamist. Ivika Kivi loodab, et tema ettevalmistustöö pole asjatu olnud ning et tiigrihüppemaal jõuavad virtuaalsed aabitsad kord nii lasteaiadesse ja algklassidesse kui ka kodudesse.